

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1893, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt fråga om antagande af ny instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

I sammanhang med den numera lösta frågan om tidigare afslutning och revision af statsverkets räkenskaper uttalade 1882 års statsrevisorer den åsigt, att de för revisorerna utfärdade instruktioner i tydlighet lemnade åtskilligt öfrigt att önska. Dessa vore, såsom bekant, utfärdade särskildt för revisorerna af stats-, särskildt för revisorerna af riksgälds- och särskildt för revisorerna af bankoverket; men hvarje särskild instruktion innefattade icke alla de stadganden, som rörde den revision, hvilken deri afsåges. Så t. ex. finnes i instruktionen för revisorerna af statsverket intet stadgande angående revisorernas sammanträdande, utan följdes i det hänseendet hvad som förekomme i instruktionen för revisorerna af bankoverket; i denna senare vore ock intaget det stadgande, som låge till grund för revisorernas sammanträdande på afdelningar för ärendenas beredning, likasom i frågor angående revisors begäran om ledighet samt inkallande af suppleanter revisorerna rättade sig efter nämnda instruktion. I instruktionen för revisorerna af riksgäldsverket finnes de stadganden, som tillämpades angående revisorernas arfvoden samt ersättning af kostnaden för skrifmaterialier m. m. I instruktionen för revisorerna af statsverket kvarstode i § 4 bestämmelsen, att revisorerna för inhemtande af muntliga eller skriftliga upplysningar af någon embetsman eller något embetsverk

egde vända sig till justitiestatsministern, men som någon sådan icke mera funnes, hade tvekan uppstått om hvart revisorerna i angifna fall rätteligen borde vända sig. Såsom bekant, förekomme ofta, att revisorerna af statsverket företogo längre eller kortare resor, utan att i instruktionen för dem funnes intaget uttryckligt bemyndigande dertill; och den omständighet att instruktionen för revisorerna af riksgäldsverket berättigade revisorerna till ersättning för de kostnader, som kunde föranledas af de af revisorerna in pleno beslutade resor, hade icke kunnat hindra olika uppfattning i detta hänseende. — Dylika oegentligheter syntes revisorerna utgöra tillräckligt skäl för instruktionernas omarbetning, dervid, enligt revisorernas uppfattning, desamma lämpligast borde till *en* sammanföras.

Sedan 1884 års revisorer åberopat hvad revisorerna år 1882, på sätt ofvan meddelats, anfört om behöfligheten af en omarbetning af de för revisorerna gällande instruktioner, uppdrog Kongl. Maj:t den 16 oktober 1884 åt en komité att utarbета förslag till ny instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, riksgälds- och bankoverken; och den 22 november samma år aflemnade denna komité ett af motiv åtföljdt förslag till dylik instruktion.

I proposition till 1885 års Riksdag föreslog Kongl. Maj:t derefter Riksdagen att i enlighet med komiterades förslag besluta instruktion för Riksdagens revisorer.

Efter det denna proposition öfverlemnats till förberedande behandling af sammansatt stats- och bankoutskott, tillstyrkte sammansatta utskottet det framlagda förslaget med några få förändringar; men på grund af kamrarnes olika beslut i ämnet förföll förslaget vid nämnda riksdag.

Afven vid sistlidna års lagtima riksdag var förslaget om förändrad instruktion för revisorerna, på grund af inom Andra Kammaren väckta motioner, föremål för Riksdagens pröfning; men jemväl vid detta riksmöte stannade kamrarne i olika beslut i frågan, hvilken alltså fortfarande väntar sin lösning.

Med åberopande af dessa förhållanden, och då svårigheten att utföra revisionsarbetet i enlighet med föreskrifterna i gällande instruktioner för revisionen af stats-, banko- och riksgäldsverken vore så stor, att med skäl torde kunna sägas, att behofvet af nya bestämmelser i dessa hänseenden vore oafvisligt, hafva *Riksdagens år 1892 församlade revisorer* ansett sig pligtige att å nyo bringa detta ämne under Riksdagens pröfning, dervid revisorerna tillika velat uttala den mening, att vid instruktionernas omarbetning desamma lämpligast borde, på sätt vid statsrevisionen år 1882 framhållits, sammanföras till *en*.

Ofvan anförda del af revisorernas berättelse har af statsutskottet blifvit

öfverlemnad till sammansatta stats- och bankoutskottet för den åtgärd, hvartill utskottet kunde finna revisorernas berörda uttalande föranleda.

Till sammansatta utskottet har härjemte, likaledes af statsutskottet, öfverlemnats en af herr *H. Tamm* inom Första Kammaren väckt, till sistnämnda utskott remitterad motion (n:o 14), i hvilken hemstälts, att Riksdagen ville antaga det af sammansatta stats- och bankoutskottet vid 1892 års lagtima riksdag i dess utlåtande n:o 3 framlagda förslag till instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Omförmälda förslag var af följande lydelse:

Instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Gemensamma bestämmelser.

§ 1.

Riksdagens revisorer skola för den dem enligt 72 § riksdagsordningen åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda i Riksdagens hus i Stockholm hvarje år den 1 oktober, eller, om helgdag då inträffar, dagen der-
efter.

§ 2.

Vid revisorernas första sammanträde, hvartill kallelse bör af fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdas genom kungörelse i tidningar, föres ordet, intill dess ordförande valts, af den af revisorerna, som bevistat de flesta statsrevisioner, och, om två eller flere revisorer deltagit i lika många revisioner, af den bland dem, som är till lefnadsåren äldst.

Sedan revisorerna styrkt sin behörighet, och ordförande blifvit vald och intagit sin plats, anställs val af vice ordförande.

Båda valen skola ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal skilje lotten.

§ 3.

Om under revisorernas öfverläggningar skiljaktiga meningar uppstå och omröstning begäres, skola revisorerna till protokollet afgifva sina röster

med afgörande röst för ordföranden, då rösterna äro lika; hvarje revisor dock obetaget att mot beslutet anmäla reservation.

§ 4.

Till befördran af revisionsförrättningens skyndsamma gång kunna revisorerna sammanträda på afdelningar för ärendenas beredning; dock skall hvarje af sådan afdelning väckt förslag till afgörande föredragas i plenum.

För öfrigt ega revisorerna att i särskild arbetsordning närmare bestämma sättet för och fördelningen af arbetet vid årets revisionsförrättning.

§ 5.

Revisorerna må åt sig utse sekreterare, en för stats-, en för banko- och en för riksgäldsverket, äfvensom kameral- och kanslibiträden till det antal, som finnes erforderligt, samt nödig vaktbetjening.

De af revisorerna antagne tjänstemän och betjente åtnjuta arfvoden, hvilkas belopp bestämmas af revisorerna samt utbetalas af riksgäldskontoret.

§ 6.

Öfver revisionsförrättningen skola revisorerna afgifva berättelser, särskildt angående statsverket, särskildt angående riksbanken och särskildt angående riksgäldskontoret.

Om tryckning, offentliggörande och öfverlemnande till näst sammanträdande Riksdag och revisorer af dessa berättelser jemte dertill hörande förklaringar stadgas i riksbankens och riksgäldskontorets reglementen.

§ 7.

Revisorerna skola vid sin förrättning noggrant iakttaga hvad regeringsformen, riksdagsordningen och denna instruktion samt de för fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gällande ansvarighetslagar och öfriga stadganden innehålla; och skola revisorerna hålla tyst och förtegardt hvad enligt Riksdagens beslut eller ingångna aftal eller för öfrigt enligt sakens

natur bör vara tyst rörande enskildes affärsförhållanden till kronan, riksbanken eller riksgäldskontoret.

§ 8.

Revisorerna ega att, om de finna sådant för behörigt fullgörande af den dem åliggande granskningskyldighet erfordras, samfaldt eller genom någon sin afdelning eller genom särskildt utsedde delegerade företaga besök hos eller resa till allmänt verk eller inrättning inom eller utom hufvudstaden.

Beslut om sådant besök skall endast i plenum kunna af revisorerna fattas.

§ 9.

Uppkommer, sedan lagtima Riksdag är afslutad och innan revisorerna sammanträdt, hinder för revisor att deltaga i revisionen, bör han derom göra anmälan hos Riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret; och skola fullmäktige ofördröjligen inkalla den närmast i ordningen varande suppleanten.

På enahanda sätt förfares, då för inkallad suppleant hinder uppkommer.

Behöfver revisor under pågående revision ledighet, eger han derom göra framställning hos revisorerna. Ledighet må dock ej beviljas för längre tid än en vecka; är längre ledighet behöfelig eller uteblifver revisor utöfver en veckas tid, skall suppleant inkallas för den återstående tiden af revisionsförrättningen.

§ 10.

Hvarje revisor eger att under revisionsförrättningen åtnjuta traktement med 10 kronor om dagen äfvensom resekostnadsersättning i likhet med Andra Kammarans medlemmar; och skola dessa traktementen och resekostnadsersättningar utbetalas af riksgäldskontoret.

Resekostnadsersättning tillkommer icke revisor, som i egenskap af riksdagsman eller i följd af annat allmänt uppdrag under den tid, revisionen pågår, vistas å revisionsorten samt för sådant uppdrag åtnjuter dylik ersättning. Om revision eger rum under pågående riksdag, må icke heller den ledamot af revisionen, som tillika utöfvar riksdagsmannakallet och därför åtnjuter arfvode, vara berättigad att i egenskap af revisor uppbära traktement.

§ 11.

Utom de af revisorerna fastställda arfvoden till sekreterarne samt kamental-, kansli- och vaktbetjeningen må revisorerna på riksgäldskontoret anvisa ersättning för inköp af papper, skrifmaterialier och andra dylika utgifter, för annonser om revisorernas sammanträden samt för de kostnader, som kunna föränledas af verkställda resor.

Särskilda bestämmelser.1. *Angående revision af statsverket.*

§ 12.

Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

a) de för år afslutade, af föregående revisorer icke granskade räkenskaper jemte tillhörande sammandrag öfver alla medel, som tillkommit genom allmänna bidrag eller till statens verk och inrättningar annorledes influtit;

b) de af statskontoret samt af alla öfriga vederbörande verk och myndigheter i föreskrifven ordning afgifna årsberättelser öfver tillståndet och styrelsen af de under deras förvaltning stående delar af statsverket; samt

c) alla de kongl. bref, protokoll och handlingar, på hvilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.

§ 13.

Skulle en eller flere af de till statsrevisionen hörande räkenskaper och handlingar befinnas ofullständiga eller icke hafva undergått revision i kammarrätten, böra revisorerna det oaktadt underkasta äfven dessa räkenskaper och handlingar den granskning, som omständigheterna medgifva.

§ 14.

Vid revisionen af statsverket skola revisorerna efterse och granska, huruvida utgifterna öfverensstämma med stat och författningar samt huruvida de af Kongl. Maj:t meddelade beslut, på hvilka gjorda utbetalningar grunda sig, äro försedda med vederbörlig kontrastation.

Vidare skola revisorerna tillse, om inkomsterna på rätta tider och till rigtiga belopp influtit i statens kassor; huru vederbörande, åt hvilka kontrollen öfver kronouppbörden anförtrotts, fullgjort sina skyldigheter; hvilka åtgärder blifvit vidtagna med afseende på möjligen inträffade proprietätsbalanser; och i öfrigt allt, som till ett tillförlitligt omdöme om statsverkets tillstånd och förvaltning kan anses erforderligt; och böra revisorerna, utan att, så vidt omständigheterna medgifva, förbigå detaljerna, hufvudsakligen granska dispositionerna, förvaltningen och resultatet på det hela.

§ 15.

Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något statens verk eller inrättning inhemta muntlig eller skriftlig upplysning, begäre genom sin ordförande hos statsministern eller, om denne är tjenstledig, hos statsrådets äldste i tjenst varande ledamot Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.

§ 16.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af statsverket, skall åtföljas af tabeller till jemförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under revisionsåret samt mellan de i stat uppförda anslagen och de verkliga utgifterna för samma tid, utvisande öfverskott eller brist på hvarje titel och på det hela.

I denna berättelse skall äfven anmälas:

a) om revisorerna finna något af Riksdagen fastställt anslag vara öfverskridet eller draget till annat ändamål än det af Riksdagen föreskrifna;

b) hvad i öfrigt är att erinra vid statsförvaltningen; och

c) om, sedan revisorerna begärt Konungens befallning till embetsman eller styrelse att gå revisorerna till handa med begärd upplysning, sådan befallning icke blifvit meddelad, eller om revisorerna anse någon sin rättighet såsom Riksdagens ombud på annat sätt vara för nära tradd.

§ 17.

Berättelsen öfver revisionen af statsverket skall upprättas i två exemplar, af hvilket det ena skall öfverlemnas till Konungen och det andra till fullmäktige i riksgäldskontoret.

2. *Angående revision af riksbanken.*

§ 18.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde mottaga följande berättelser, nemligen:

- a) af bankofullmäktige dels om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning i dess helhet och dels angående Tumba pappersbruk; samt
- b) af styrelsen öfver afdelningskontoren om dessa kontors rörelse och förvaltning.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar tillhandahållas revisorerna i riksbanken.

§ 19.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksbankens tillstånd i alla dess delar samt huru densamma blifvit styrd och förvaltad efter den tid, som senast församlade revisorers och bankoutsrotts granskning omfattat;

b) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren samt bankens embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande lagar, ordningar, stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

c) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla för-

hållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, böra vidtagas;

d) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

e) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

f) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i frågor om tjensters tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 20.

Revisorerna vare det förbjudet att ingå i något slags disposition af bankens medel.

§ 21.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af bankoverket, skall innehålla upplysning om bankens ställning samt uppgift dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken.

§ 22.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksbanken.

3. Angående revision af riksgäldskontoret.

§ 23.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde af fullmäktige i riksgäldskontoret mottaga fullmäktiges berättelse om detta verks tillstånd och förvaltning i dess helhet.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar och räkenskaper skola på requisition tillhandahållas revisorerna, värdehandlingar dock endast i riksgäldskontoret.

§ 24.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksgäldskontorets tillstånd i alla dess delar samt huru detsamma blifvit styrdt och förvaltadt efter den tid, som senast församlade revisorers och statsutskotts granskning omfattat;

b) att härvid undersöka, om detta verk kommit i behörigt åtnjutande af de åt detsamma anvisade inkomster och tillgångar samt om verkställda utbetalningar varit öfverensstämmande med gällande beslut och föreskrifter;

c) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige samt riksgäldskontorets embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

d) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, anses böra vidtagas;

e) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

f) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsigter och yttranden; samt

g) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar emot fullmäktiges åtgärder och beslut i fråga om tiensterns tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 25.

Med undantag af de i ofvanstående §§ 5 och 11 omförmälda arvoden och ersättningar må revisorerna icke ingå i något slags disposition af riksgäldskontorets medel.

§ 26.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af riksgäldskontoret, skall innehålla upplysning om riks-

gäldskontorets ställning samt tillkännagifvande, dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksgäldskontoret.

§ 27.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksgäldskontoret.

Vidkommande den sålunda föreslagna instruktionen anser sig sammanatta utskottet till en början böra erinra om åtskilligt af hvad 1884 års komité anförde. Komitén yttrade, bland annat, följande:

•Då komiterade, på sätt deras förslag utvisar, nu ifrågasatt afvikelse från den hittills i allmänhet och för närvarande tillämpade grundsatsen, att särskilda instruktioner skulle gälla för revisionen af stats-, af banko- och af riksgäldsverket, så få komiterade här närmare redogöra för de skäl, på hvilka komiterade stödt sin uppfattning om lämpligheten att upprätta en enda instruktion, i hvilken skulle sammanföras alla gemensamma bestämmelser i en afdelning samt i en annan i behöriga underafdelningar införas de för hvarje särskild gren af revisionen erforderliga stadgandena.

I första rummet har härvid för komiterade varit bestämmande, dels att 72 § riksdagsordningen omförmäler endast en enda instruktion och dels den omständigheten, att revisorerna för granskning af stats-, banko- och riksgäldsverken städse skola vara samma personer. Till följd häraf kunna åtskilliga grupper af stadganden lämpligen sammanföras till ett helt, såsom t. ex. i fråga om tid och ort för revisorernas sammanträdande, omröstningar, arbetssätt, i den mån bestämmelser derom i instruktionen kunna befinnas vara erforderliga, o. s. v. Vidare hafva komiterade trott sig finna, att de för hvart och ett af revisionens tre områden nödiga särskilda bestämmelserna icke äro flere eller mera olikartade, än att de utan svårighet kunna upptagas i särskilda afdelningar af det hela.

Den föreslagna anordningen innefattar ock i sjelfva verket endast till formen en förändring. Ehuru nemligen revisorerna för det närvarande för hvarje särskild gren af sin granskning hafva att följa olika instruktioner, återfinnes likväl en del bestämmelser, som afse deras verksamhet

i dess helhet och därför bort upprepas i hvar och en af instruktionerna, endast i en af dessa. Så t. ex. förekommer endast i instruktionen för revisorerna af riksbanken stadgande om rättighet för revisorerna att dela sig på afdelningar och om sättet för omröstningar, när under revisorernas öfverläggningar skiljaktiga meningar bland dem uppstå, samt, i instruktionen för revisorerna af riksgäldskontoret, bestämmelse om rätt för dem att åtnjuta resekostnadsersättning och traktamente. Detta och andra dylika förhållanden synas antyda, att de nu gällande särskilda instruktionerna icke i sträng mening böra betraktas såsom ett afslutadt helt hvar för sig, om de också i formen synas så framträda.

Mot en enda gemensam instruktions utfärdande skulle nu kunna invändas, att Riksdagens befogenhet att låta granska statsverket hvilat på annan grund än dess revisionsrätt öfver egna verk, riksbanken och riksgäldskontoret, och att ur denna skiljaktighet kunde framgå lämpligheten af att bibehålla särskilda instruktioner; men komiterade hafva trots sig icke böra tillmäta en sådan invändning afgörande betydelse; och detta så mycket mindre, som riksdagsordningen gifver stöd för en motsatt uppfattning.»

Såsom förut blifvit omförmäldt, föreslog Kongl. Maj:t 1885 års Riksdag att i enlighet med komiterades förslag besluta instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken, och efter det nämnda proposition öfverlemnats till förberedande handläggning af sammansatt stats- och bankoutskott, tillstyrkte sammansatta utskottet i utlåtande n:o 5 antagande af det framlagda förslaget med några få, obetydliga ändringar. Vid utlåtandets föredragning i kamrarna biföllo dessa sammanstående utskottets hemställan i fråga om förslaget, utom med afseende å §§ 2, 3, 8, 15 och 17 i instruktionen, sådan densamma förelåg i berörda hemställan.

Med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut framstälde utskottet i memorial (n:o 7) ett sammanjemkningsförslag, som icke upptog den i utskottets första förslag förekommande, men af Andra Kammaren afslagna § 17. Sammanjemkningsförslaget godkändes af Andra Kammaren, hvar emot Första Kammaren vidblef sitt en gång fattade beslut med afseende å § 15 och den uteslutna § 17.

Det förslag till ny instruktion, om hvars antagande motionären nu hemställt, är lika med nämnda sammanjemkningsförslag, med undantag deraf att § 1 undergått en ändring af formel natur samt att i motionärens förslag Första Kammarens beslut rörande § 15 blifvit iakttaget. Till följd häraf, och då af hvad som förekom vid sammanjemkningsförslagets behandling i Första Kammaren torde kunna dragas den slutsats, att kam-

maren vidhöll sitt i afseende å § 17 redan fattade beslut hufvudsakligen på den grund, att frågan om ny instruktion för Riksdagens revisorer fallit genom kamrarnes olika beslut rörande § 15, synas några betänkligheter mot motionärens förslag icke böra kunna göra sig gällande hos Första Kammaren.

Utskottet öfvergår härefter till de olika paragraferna i förslaget.

§ 1.

Om ifrågavarande paragraf vill utskottet anmärka, att dennas innehåll i allt väsentligt återfinnes i ett år 1887 af Riksdagen antaget och den 13 juli samma år af Kongl. Maj:t kungjordt tilläggsstadgande till instruktionerna för Riksdagens revisorer af statsverket, riksbanken och riksgäldskontoret af följande lydelse:

»Riksdagens revisorer skola för den dem enligt 72 § riksdagsordningen åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda hvarje år den 1 oktober, eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter.»

Utskottet har funnit § 1 uti instruktionen böra ega, så vidt möjligt, lika lydelse med berörda tilläggsstadgande, hvilket, om det sålunda inflyter i den nya instruktionen, lärer böra upphävas.

Enligt § 1 af nu gällande instruktion för revisorerna af riksbanken skall revisorernas första sammanträde ega rum icke, såsom föreliggande förslag innehåller, i Riksdagens hus, utan i riksbanken.

Detta stadgande, om revisorernas sammanträdande i riksbanken, härrör från den tid, då Riksdagen sjelf, på sina olika afdelningar, sammanträdde i olika byggnader. Då nu Riksdagen eger *ett* hus, i hvilket båda dess kamrar sammanträda och der hela riksdagsarbetet, så när som på bankoutskottets, försiggår, torde ej något skäl förefinnas att stadga, att revisorernas första sammanträde skall hållas i en annan lokal än den, der samtliga deras öfriga plenisammanträden ega rum.

§ 2.

I denna paragraf hafva, jemte det att bestämmelser meddelats dels om kallelse till det första sammanträdet och dels om revisorernas skyldighet att vid detsamma styrka sin behörighet, föreslagits åtskilliga stadganden,

hvilka äro utan motsvarighet i någon af de nu gällande instruktionerna samt afse sätet för revisionsförrättningens öppnande och val af ordförande.

I förstnämnda afseende har i instruktionen föreslagits ett stadgande, som fastställer det af revisorerna, åtminstone under de senare åren, använda förfaringssättet, hvilket innebär en tillämpning af samma grundsats, som enligt 33 § riksdagsordningen gäller i fråga om ordförandeskapet i Riksdagens kamrar, intill dess att talmän utsetts; och torde detta förslag icke behöfva närmare motiveras.

§§ 3 och 4.

Härom yttrade 1884 års komiterade:

»Dessa paragrafers innehåll är till största delen hemtadt från § 6 af den nu gällande instruktionen för Riksdagens revisorer af riksbanken.

Ett nytt stadgande har dock i slutet af § 4 blifvit föreslaget, i det att komiterade ansett bestämmelse icke böra saknas i instruktionen om revisorernas rätt att, på sätt under en lång följd af revisioner skett, i särskild arbetsordning gifva föreskrifter om sätet för och fördelningen af arbetet vid årets revisionsförrättning. I denna arbetsordning hafva revisorerna plägat meddela sådana bestämmelser som om indelning på afdelningar, om sätet för utfärdande af kallelser till plena; å hvilka ställen sådana kallelser skola anslås och i hvilka tidningar de skola införas; om omfattningen af det protokoll, som vid plena bör föras; om sätet för reservationers afgifvande; under hvilka förhållanden ärenden få afgöras, utan att afdelning om dem yttrat sig; om bordläggning af förekommande ärenden och i hvilka fall bordläggning icke behöfver ske; huru frågor om inventeringar och besök skola afgöras; huru och i hvilka fall utbyte af ärenden må ega rum mellan afdelningarna m. m.

I en del af dessa och möjligen i åtskilliga här icke nämnda afseenden torde det vara behöfligt, att revisorerna ega frihet att meddela sådana bestämmelser, som de i hvarje fall finna lämpliga, och hafva komiterade därför endast i allmänna ordalag uppstått sitt förslag till stadgande i denna del.»

§ 5.

Komiterade yttra:

»I § 3 af gällande instruktion för Riksdagens revisorer af *statsverket* stadgas, att revisorerna »skola» åt sig utse en sekreterare jemte erforderligt kameral- och kanslibiträde samt vaktbetjening, och, hvad de öfriga

instruktionerna beträffar, hafva dessa, som bekant, så tillämpats, att för revisionen af banko- och riksgäldsverken anstälts särskilde sekreterare jemte öfriga biträden och vaktbetjening. I komiterades förslag har härutinnan vidtagits den ändring, att komiterade, jemte det de tagit hänsyn till det sålunda begagnade förfaringssätt, i stället för de i instruktionen för revisorerna af statsverket förekommande orden »skola åt sig utse» insatt orden »må åt sig utse», med hvilken ändring komiterade afsett att åt revisorerna sjelfve öfverlemna att afgöra, huruvida de för hvarje års revision behöfva särskild sekreterare för hvarje gren af revisionen.

Vidare hafva komiterade ur förslaget uteslutit det i nyssnämnda instruktion äfven förekommande stadgandet, att tjenstemännen vid revisionen af statsverket böra utses »helst ibland de embets- och tjenstemän, som varit eller äro i statskontoret anstälde». Detta stadgande har synts komiterade olämpligt dels såsom innebärande en inskränkning i revisorernas befogenhet att fritt välja sina tjenstemän och dels såsom under nuvarande förhållanden mindre praktiskt, sedan statskontorets personal blifvit minskad, i följd hvaraf de behöfliga biträdena icke alltid torde kunna derifrån erhållas.»

§ 6.

Rörande denna paragraf hafva komiterade anført:

»Förra delen af denna paragraf lærer ej erfordra särskild motivering.

Den senare delen af paragrafen innefattar den ändring i nu gällande stadganden, att komiterade i sitt förslag endast omförmält, såsom annorstädes gifna, föreskrifterna om revisionsberättelsernas tryckning, offentliggörande samt öfverlemnande åt näst sammanträdande Riksdag och revisorer. Bestämmelserna härutinnan afse nemligen endast åtgärder, som skola vidtagas af Riksdagens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, och tillhöra således rätteligen reglementena för riksbanken och riksgäldskontoret, men icke instruktionen för revisorerna.

I sammanhang härmed få emellertid komiterade fästa uppmärksamheten derå, att, ehuru bankofullmäktige jemlikt § 8 i instruktionen för revisorerna af riksbanken skola ombesörja tryckning m. m. af revisionsberättelsen om riksbanken, stadgande derom icke finnes infördt i bankoreglementet.

En bestämmelse härom synes därför böra inflyta i nämnda reglemente.»

För den händelse att § 6 antages med nu föreslagen lydelse, lærer det vara nödvändigt, att § 73 i gällande reglemente för riksgäldskontoret, innehållande stadgande om tryckning m. m. af revisionsberättelserna om statsverket och riksgäldskontoret, i någon mån ändras.

§ 7.

»Af denna paragraf» — yttra komiterade — »torde allenast den del, som afser revisorernas pligt att hålla tyst och förtegardt hvad som rörer vissa ärenden, här behöfva behandlas.

Af de nu gällande instruktionerna innehåller instruktionen för revisorerna af riksbanken (se § 4) stadgande om skyldighet för revisorerna att hålla doldt och förtegardt, hvad som rörer enskilda personers förhållanden till banken eller för öfrigt i afseende på detta verks förvaltning enligt Riksdagens beslut tyst vara bör. Orden »enligt Riksdagens beslut» syfta på det stadgande i bankoreglementet (se § 44), som bestämmer, hvilka ärenden böra hållas hemliga. Sedan i denna paragraf uppräknats de s. k. hemliga ärendena, föreskrifves, att det, som i sagda ämnen med hvad dertill hörer upptages i särskildt protokoll, ej får yppas förr än bankoutskottet, Riksdagens revisorer eller fullmäktige anse sådant kunna ske utan *skada för riksbanken*. Reglementet öfverlemnar således hufvudsakligen åt revisorernas eget omdöme att afgöra, om och i hvilken omfattning det, som rörer ifrågavarande ärenden, må kunna af revisorerna yppas.

Beträffande statsverket och riksgäldskontoret saknas för det närvarande motsvarande stadganden. Komiterade hafva visserligen funnit sådana böra meddelas, men i öfverensstämmelse med hvad här ofvan anförts beträffande riksbanken hafva komiterade härvid ansett det i allmänhet böra bero på revisorerna sjelfve att bedöma, hvilka förhållanden i hvarje fall påkalla tystnads iakttagande, och komiterade hafva med hänsyn härtill i förslaget infört orden »eller för öfrigt enligt sakens natur», hufvudsakligen för att i instruktionen gifva ett uttryck åt det såsom ett faktum antagna förhållandet, att revisorerna hålla allt det tyst och förtegardt, som är af natur och beskaffenhet att erfordra tystnad eller försigtighet.

Endast i de fall, då Riksdagens beslut eller ett af vederbörande å statens vägnar ingånget aftal dertill föranleder, hafva komiterade funnit en ovilkorlig pligt till tystnad kunna revisorerna åläggas.»

§ 8.

I fråga om denna paragraf, hvars sista stycke enligt komiténs förslag hade följande lydelse:

»Beslut om sådant besök utom hufvudstaden skall endast i plenum

kunna af revisorerna fattas. I fråga om besök inom hufvudstaden ega revisorerna att i sin arbetsordning meddela bestämmelser»

anförde komiterade:

•Vid 1862—1863 årens riksdag anmälde fullmäktige i riksgäldskontoret hos statsutskottet, att, i likhet med hvad under en och annan föregående statsrevision skett, Rikets Ständers under åren 1861 och 1862 församlade revisorer gjort framställningar om ersättandet af kostnaderna för några under revisionerna af statsverket, enligt revisorernas beslut, gjorda besök och verkställda resor; och som de öfver dessa kostnader afgifna räkningarna varit vederbörligen attesterade samt vid deras granskning i riksgäldskontorets revisionskontor anmärkning icke förekommit, hade fullmäktige ansett sig böra medgifva, att desamma blefve af riksgäldskontorets medel godtgjorda, helst tillförene beviljade ersättningar för enahanda kostnader icke föranledt någon erinran från Rikets Ständers eller deras revisorers sida. Men då hvarken riksgäldskontorets reglemente eller de för revisorerna utfärdade instruktioner innehölle något stadgande angående sådana kostnaders ersättande af riksgäldskontoret och då, enligt då gällande instruktion (1841 års), riksgäldskontoret endast fått sig ålagdt att godtgöra kostnaderna för revisorernas resor från deras hemvist till hufvudstaden, trodde sig fullmäktige böra fästa utskottets uppmärksamhet på saken af föreskrift i fråga om ersättningsskyldighet för de resor, hvilka revisorerna under pågående revisionsförrättning kunde finna nödigt företaga; och hemställde fullmäktige, att, i fall kostnaderna för dylika resor äfven derefter borde af riksgäldskontoret godtgöras, erforderligt stadgande derom måtte varda af Rikets Ständer meddeladt.

Med anledning häraf föreslog statsutskottet införande i instruktionen för granskning af riksgäldsverket af ett stadgande i den syftning, fullmäktige i riksgäldskontoret antydt, och sedan Ständerna bifallit utskottets förslag, som jemväl i ett annat afseende innefattade en utveckling af dittills gällande stadganden i fråga om revisorernas rätt att å riksgäldskontoret anvisa medel till betalning af vissa nödvändiga utgifter, erhöll § 7 i instruktionen för Rikets Ständers revisorer af riksgäldskontoret den lydelse, som den ännu har.

Förhandlingarna vid tillkomsten af ifrågavarande stadgande synas gifva vid handen, att utskottet och Ständerna tagit för gifven sak, att revisorerna egde rätt att i och för revideringsuppdraget företaga resor på statens bekostnad. Icke desto mindre har, enligt hvad innevarande års revisorer erinra i sin berättelse om granskning af statsverket och såsom äfven af äldre revisionshandlingar framgår, revisorernas befogenhet härutinnan understundom ifrågasatts, och af sådan anledning hafva komiterade funnit sig

böra föreslå ett stadgande, som uttryckligen och otvetydigt tillerkänner revisorerna rätt att, för så vidt ett behörigt fullgörande af den dem åliggande granskningsskyldigheten sådant påkallar, företaga resor till verk och inrättningar, som äro underkastade revisorernas granskning och befinnas utom hufvudstaden. Sådana resor kunna emellertid föranleda väsentliga afbrott i revisorernas öfriga arbeten, hvadan det är angeläget, att frågor derom erhålla en sorgfällig och allsidig pröfning. Af sådan anledning hafva komiterade trots ovilkorlig föreskrift böra meddelas, att beslut om resas verkställande endast må kunna fattas i plenum, hvarvid resans omfattning, huru många och hvilka revisorer i densamma böra deltaga och andra på revisionsarbetets gång inverkan omständigheter lära tagas i öfvervägande.

Frågor om besök i verk och inrättningar inom hufvudstaden förekomma naturligtvis under ärendenas beredning oftare, och komiterade hafva därför beträffande dem föreslagit, att revisorerna må ega att i sin arbetsordning härom meddela bestämmelser. Det ligger i sakens natur, att revisorerna härutinnan böra erhålla frihet att utan hinder af mer eller mindre betungande former ordna saken på sådant sätt, som bäst befördrar revisionens jemna och oafbrutna gång, revisorerna naturligtvis obetaget att för särskilda fall i plenum besluta äfven rörande sådana besök.»

Det sammansatta utskottet vid 1885 års riksdag yttrade sig med afseende å förevarande paragraf sålunda:

»I § 8 har utskottet ansett, att hela det senare stycket kan uteslutas. I instruktionen behöfver och bör nemligen icke annat än undantagsvis och då sådant oundgängligen erfordras meddelas andra bestämmelser än sådana, som afse att fastställa omfånget och arten af revisorernas verksamhet, den befogenhet de ega o. s. v., men öfverflödigt torde vara att i densamma bestämma, om och hvilka ärenden skola i plenum afgöras, enär dylika stadganden möjligen skulle kunna föranleda den uppfattning, att revisorerna egde att annorledes än i plenum besluta i ämnen, som tillhöra deras granskningssuppdrag, hvilket naturligtvis ej är meningen. Borttagandet af ifrågavarande bestämmelse i förslaget kommer icke heller att leda dertill, att revisorerna förhindras att t. ex. åt någon sin afdelning på förhand uppdraga att verkställa nödiga ansedda åtgärder, såsom besök hos något verk eller inrättning i hufvudstaden, hvilka kunna anses tillhöra den förberedande behandling af ärenden, som det tillkommer afdelning att verkställa.»

Första Kammaren vid 1885 års riksdag beslöt emellertid, i stället för det sålunda af utskottet uteslutna andra stycket, det tillägg till denna paragraf, hvilket återfinnes i förslaget, och har samma tillägg sedermera blifvit af båda kamrarne godkändt.

§§ 9—14.

Angående dessa paragrafer hafva 1884 års komiterade anført:

»§ 9. Af de i denna paragraf föreslagna stadgandena äro endast de, som förekomma i sista stycket, nya, hvadan komiterade här endast i fråga om dessa anse särskildt yttrande erforderligt.

Nu gällande stadganden om beviljande af ledighet under pågående revisionsförrättning kunna svårligen anses tillfredsställande, hvilket framgår, bland annat, deraf, att desamma tid efter annan blifvit på väsentligt olika och stridigt sätt tillämpade. Det lemnas nemligen (se § 7 mom. 2 i instruktionen för revisorerna af riksbanken) revisorerna öppet att bevilja ledighet under större eller mindre del af tiden för revisionsförrättningen, men bestämmelsen om suppleants inkallande i tjänstledig revisors ställe är icke ovilkorlig, utan frågan derom öfverlemnad åt de tjänstgörande revisorernas godtfinnande.

Då, äfven under förutsättning att samtliga revisorerna oafbrutet deltog i arbetet, tiden för revisionens samvaro måste, med hänsyn till granskningsarbetets vidd, anses vara temligen kort, skulle, i händelse en eller flere revisorer på en gång vore i behof af och erhöles ledighet utan att ersättas af suppleanter, arbetet för de återstående revisorerna, till skada för revisionens noggrannhet och säkra gång, väsentligen ökas. Komiterade anse af nämnda anledning bestämda stadganden vara ovilkorligen nödvändiga såväl i fråga om den längsta tid, under hvilken en revisor må kunna frikallas från utöfningen af sitt uppdrag, som ock om den åtgärd, som bör vidtagas, i fall revisor, vare sig ledighet beviljats eller ej, uteblifver antingen utöfver den tid, för hvilken ledighet beviljats, eller ock under viss tid utan anmälan och begäran om ledighet afhåller sig från revisionsarbetet. I detta afseende hafva komiterade ansett, att, då revisionsförrättningen ej får utsträckas utöfver två månader, en vecka vore det längsta tidsrum, hvarunder revisor skulle kunna erhålla ledighet utan att suppleant inkallades, samt att sådant inkallande ovilkorligen borde ske, derest revisor, vare sig han erhållit ledighet eller ej, uteblefve mer än en vecka från revisionen, och detta utan rätt för honom att, sedan kallelse å suppleant utfärdats och afsändts, åter inträda i utöfningen af sitt uppdrag.

§ 10. De i denna paragraf föreslagna stadgandena hafva med en ringa, i sak ej inverkan ändring af ordalagen införts i förslaget från nu gällande instruktion för revisorerna af riksgäldsverket (§ 6).

Under öfverläggningarna om stadgandena rörande revisorernas rätt till traktamente och resekostnadsersättning har hos komiterade uppmärk-

samheten fästs derå, att skäl syntes förefinnas för en utsträckning af revisorernas rätt till dagtraktamente äfven till tiden för sjelfva resan till och från revisionsorten. Erkännande billigheten af en dylik ändring i nu gällande stadganden, hafva komiterade likväl icke föreslagit afvikelse från den nuvarande, med riksdagsordningens föreskrifter om ledamots i Andra Kammaren rätt till traktamente likartade bestämmelsen. Ett förslag här om skulle nemligen innefatta fråga om ökad statsutgift och således utgöra ett ämne, i hvilket komiterade trott det ej tillkomma dem att väcka förslag.

§ 11. Innehållet i denna paragraf är med en ringa ändring af ordalagen lika med nu gällande bestämmelse i fråga om utbetalningen af arfvoden och andra kostnader för revisionen.

§ 12. Med denna paragraf inledas de särskilda bestämmelserna om granskningen af statsverket. Det af komiterade under mom. a) föreslagna stadgandet skiljer sig med afseende på ordalagen något från motsvarande i 1 § af nu gällande instruktion.

Orden »af hvad beskaffenhet som helst» hafva i förslaget uteslutits såsom obehöfliga och endast innehållande en upprepning af hvad redan blifvit uttryckt genom ordet »alla».

Vidare hafva komiterade uteslutit uttrycken »ordinarie eller extra ordinarie» samt »genom traktater med främmande magter riket tillflutit» och ersatt dessa uttryck med orden: »till statens verk och inrättningar annorledes influtit». Skälen till denna ändring äro endast, att, då den i den gällande instruktionen använda beteckningen för de medel och räkenskaper, som revisorerna hafva att granska, uppenbarligen afser att fullständigt angifva dessa medel och räkenskaper, men beteckningen i sådant afseende icke fullständigt omfattar hela det område, hvaröfver revisorerna skola sträcka sin granskning, komiterade velat i paragrafen insätta ett efter komiterades uppfattning mot afsigten mera svarande uttryck samt för sådant ändamål i stället för de uteslutna orden användt de ofvan anförda.

Ett tillägg till mom. a) har af komiterade föreslagits, i det att efter ordet »räkenskaper» fogats orden »jemte tillhörande sammandrag», hvilket tillägg föranledts deraf, att dylika sammandrag, efter gifvet formulär upprättade af de redovisande, väsentligen underlätta revisionsarbetet och uppgörandet af berättelsen derom.

I afseende å de berättelser, som enligt mom. b) skola revisorerna tillhandahållas, är stadgandet i formen ändradt så till vida, att dylika berättelser ej skulle nödvändigt behöfva omfatta hela revisionsåret, enär vissa sådana afgifvas för annan tid än kalenderår, exempelvis läsår.

Mom. c) är till innehållet lika med motsvarande stadgande i nu gällande instruktion.

§ 13. Denna paragraf motsvaras i nu gällande instruktion af § 2 och är, med undantag af en oväsentlig redaktionsförändring, lika lydande med denna.

§ 14. De i denna paragraf föreslagna föreskrifter hafva hemtats från § 6 i den nu gällande instruktionen och endast undergått någon redaktionsförändring.»

§ 15.

Denna paragraf hade af komiterade föreslagits till följande lydelse:

»Finna revisorerna nödigt att af någon Konungens embetsman eller något statens verk eller inrättning begära muntliga eller skriftliga upplysningar, ega de att genom sin ordförande från vederbörande infordra sådana. •

Skulle embetsman eller styrelse vägra att gå revisorerna tillhanda med begärd upplysning, ega revisorerna att, likaledes genom sin ordförande, hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot anmäla förhållandet samt begära Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.»

Det sammansatta utskottet vid 1885 års riksdag föreslog, att paragrafen skulle affattas sålunda:

»Revisorerna må, om de så finna nödigt, af Konungens embetsmän eller statens verk eller inrättningar begära muntliga eller skriftliga upplysningar.

Skulle embetsman eller styrelse vägra att gå revisorerna till handa med begärd upplysning, ega revisorerna att, genom sin ordförande, hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot anmäla förhållandet samt begära Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.»

Utskottets förslag blef af Andra Kammaren godkänt, hvaremot Första Kammaren beslöt, att paragrafen skulle erhålla denna lydelse:

»Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något statens verk eller inrättning inhemta muntlig eller skriftlig upplysning, begäre genom sin ordförande hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen».

Ett af utskottet framställt sammanjemkningsförslag, innefattande den

ändring i utskottets första förslag, att upplysningar skulle kunna begäras endast genom revisorernas ordförande, antogs af Andra Kammaren, under det att Första Kammaren vidblef sitt en gång i ämnet fattade beslut.

Motionärens förslag upptager Första Kammarens beslut rörande denna paragraf oförändradt, hvilket beslut vid senaste lagtima riksdag biträdtes af Andra Kammaren.

§ 16.

Denna paragraf är hufvudsakligen lika med de nuvarande stadgandena i 7 § 1 och 2 mom. i 1867 års instruktion för revisorerna af statsverket.

§§ 17—27.

Dessa paragrafer äro fullkomligt lika med §§ 18—28 i komiterades förslag till instruktion, och hafva komiterade om dessa yttrat sig på följande sätt:

» § 18. Denna paragraf är till innehållet lika med motsvarande stadgande i nu gällande instruktion angående statsverkets granskning.

§ 19. Denna paragraf, med hvilken de särskilda bestämmelserna angående revisionen af riksbanken inledas, motsvarar § 2 i den nu gällande instruktionen för revisorerna af bankoverket och har icke i annan mån ändrats, än att komiterade till de äldre bestämmelserna lagt ett stadgande derom, att de handlingar, hvilka icke, på sätt i paragrafen förut nämnts, böra öfverlemnas till revisorerna redan vid deras första sammanträde, skola tillhandahållas revisorerna i riksbanken. Det föreslagna nya stadgandet öfverensstämmer med hvad redan iakttages och har föranledts af hänsyn till riksbankens värde- och andra handlingar, hvilka ej lämpligen böra bortföras från banken, inom hvilken revisorerna hafva egen lokal att tillgå.

§ 20. Samtliga de moment, hvari denna paragraf är indelad, äro, så vidt de blifvit bibehållna, till innehållet lika med motsvarande moment i den nu för bankrevisionen gällande instruktionen, utom hvad angår mom. d).

Den ändring, komiterade föreslagit i sistnämnda moment, består deri, att, i fråga om revisorernas skyldighet att till laga beifran befordra förseelser, orden »eller bankens embets- och tjenstemän» uteslutits af skäl, att, enär desse lyda under fullmäktige, som äro ansvarige för bankförvaltningen i dess helhet, det är fullmäktiges skyldighet att, om något härutinnan brister, bereda rättelse; och torde revisorernas åtgärd i sådana

fall böra inskränka sig till att, i händelse af behof, på sådant förhållande fästa fullmäktiges uppmärksamhet samt, der så pröfvas lämpligt, anmäla detsamma i sin berättelse.

I den nu gällande instruktionen mom. f) förekommer ett stadgande, som komiterade uteslutit ur förslaget. Den i detta moment meddelade bestämmelsen, som hvilar på den grundsatsen att det skulle tillhöra revisorerna, såsom Riksdagens ombud, att mellan riksdagarne utöfva en del af Riksdagens egen magt öfver sina verk, har, om än i modifierad form, öfvergått från 1812 års instruktion till alla de följande, och i nyssnämnda instruktion hade grundsatsen fått uttryck (§ 7) i följande stadgande: »varande det banko- och riksgäldsfullmäktiges skyldighet att hvad herrar revisorer, i stöd af Rikens Ständers eller deras behöriga utskotts utfärdade instruktioner och med noga iakttagande af 70 § riksdagsordningen föreskrifva, sig till efterrättelse ställa såsom vore det Rikens Ständers egen föreskrift.»

I 1824 års instruktion för revisorerna öfver banko- och riksgäldsverken erhöll motsvarande bestämmelse följande förändrade innehåll: »Icke heller måga revisorerna sig befatta med befordringsmål och tillökning i sysslor, löner eller pensioner, men väl på inkomne besvär efterse och rätta, om någon af betjeningen skulle vara i dess befordringsrätt för nära skett, såsom ett deras förrättning tillhörande åliggande; upprättelsen likväl aldrig sådan, att den till sysslan befordrade kan af revisorerna derifrån removeras».

Denna ändring innefattade en väsentlig inskränkning i revisorernas befogenhet, i det att de derefter endast i händelse af besvär skulle ega att befatta sig med fullmäktiges beslut och åtgärder i befordringsmål, medan deremot 1812 års instruktion gaf vid handen möjligheten af ett själfständigt ingripande äfven på andra områden än befordringsfrågor.

1830 års instruktion för revisorerna af bankoverket upptog nästan ordagrant stadgandet i den närmast föregående, här ofvan omförmälda instruktionen, men framhöll något starkare den nämnda inskränkningen.

I 1835 års instruktion för revisorerna öfver bankoverket erhöll stadgandet den lydelse, det till våra dagar bibehållit.

Grunden till den åt revisorerna medgifna befogenheten att pröfva och afgöra besvär öfver bankofullmäktiges beslut i befordringsfrågor måste sökas i den omständigheten, att bankofullmäktiges principaler, Rikets Ständer, endast med längre tids mellaurum sammanträdde och att man funnit det vara af vigt, att möjligen begångna fel skulle kunna under tiden mellan riksdagarne afljelpas. Numera, då Riksdagen årligen

sammanträder och således endast kort tid kan förflyta, till dess att den klagande blir i tillfälle att hos Riksdagens vederbörande utskott göra sin klagan anhängig, synes skäl icke vidare förefinnas att bibehålla ifrågasvarande stadgande, så mycket mindre som det af komiterade föreslagna framflyttandet med en och en half månad af tiden för revisorernas sammanträde gör skilnaden i tid mellan detta sammanträde och Riksdagens början ännu kortare och som utöfning af den pröfningsrätt, revisorerna nu ega, måste anses främmande för deras egentliga uppgift, samt, om den oftare eller i mera invecklade saker förekomme, skulle allt för väsentligt inkräkta på tiden för fullgörande af deras granskningsuppdrag.

Mom. f) i komiterades förslag till instruktion motsvaras af mom. g) i den nu gällande angående revision af bankoverket.

§ 21. Då alla de för statsrevisionen uppkommande kostnader numera utbetalas af riksgäldskontoret och revisorernas rätt att disponera bankens medel till vissa arfvoden och ersättningar således upphört, hafva komiterade ur förevarande paragraf, som motsvarar § 5 i gällande instruktion för revisionen af riksbanken, uteslutit det medgifvande i ofvanberörda hänseende, som innehållits i en mellanmening i nyssnämnda § 5 af gällande instruktion.

Såsom öfverflödiga och endast uppreparande hvad förut stadgats, hafva vidare ur nyssnämnda § 5 uteslutits orden från och med »under hvad titel» o. s. v. till och med »löner eller pensioner».

§ 22. Denna paragraf, som till en del motsvarar § 8 i den nu gällande instruktionen angående revision af riksbanken, innehåller endast ett nytt stadgande, nemligen ett tillägg, afseende att revisionsberättelsen må komma att innehålla, utom hvad redan nu är föreskrifvet, jemväl yttrande, om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken; och då dylikt yttrande är egnadt att fullständiga revisorernas berättelse samt att tjena vederbörande utskott till vägledning och undanrödja tvekan derom, huruvida en af revisorerna i berättelsen möjligen gjord anmärkning eller erinran af dem ansetts inverka på frågan om ansvarsfrihet eller icke, torde komiterade ej behöfva vidlyftigare motivera sitt förslag i denna del.

§ 23. Denna paragraf är affattad i öfverensstämmelse med hvad nu är föreskrifvet med afseende på förfarandet med den färdiga revisionsberättelsen, för så vidt revisorerna dermed skola taga befattning.

§ 24. Denna paragraf, som utgör den första bland de särskilda bestämmelserna angående revisionen af riksgäldskontoret, motsvaras af § 1 i nu gällande instruktion beträffande granskningen af riksgäldskontoret och innehåller ingen annan ändring i sak, än att orden »jemte härvid erfor-

derliga räkenskaper, protokoll och öfriga handlingar, uteslutits och ersatts af ett tillägg till paragrafen angående skyldighet för vederbörande att på requisition tillhandahålla revisorerna de för revisionen erforderliga handlingar och räkenskaper. Detta tillägg motsvarar hvad i § 19 här ofvan föreslagits i fråga om riksbanken. Den obetydliga skilnad, som förefinnes mellan de två bestämmelserna, är föranledd deraf att revisionen af riksbanken eger rum i bankens eget hus, revisionen af riksgäldskontoret åter till allra största delen i Riksdagens hus.

§ 25. Mom. a) i denna paragraf är till sitt innehåll lika med nu gällande stadgande, men ordalagen hafva bragts till öfverensstämmelse med motsvarande stadgande beträffande riksbanken (§ 20 mom. a).

Mom. b) är med undantag af en ringa redaktionsförändring lika med hvad i nu gällande instruktion är föreskrifvet.

Mom. c) har till formen lämpats efter mom. b) i 20 § i förslaget.

Mom. d) är oförändradt.

Mom. e). I detta mom. hafva komiterade föreslagit samma ändring som i motsvarande mom. i § 20 i förslaget samt få såsom skäl för ändringen åberopa hvad vid sistnämnda paragraf här ofvan anförts.

Mom. f) har endast undergått någon redaktionsförändring.

Mom. g), som motsvarar mom. h) i nu gällande instruktion, är oförändradt; och få komiterade med anledning af uteslutandet ur förslaget af mom. g) i den nu gällande instruktionen hänvisa till hvad under mom. d) i § 20 här ofvan anförts.

§ 26. Denna paragraf står i full öfverensstämmelse med nu gällande stadgande.

§ 27. I motiveringen till § 22 här ofvan hafva komiterade angifvit skälen till införande i sistnämnda paragraf af den bestämmelse, att revisorerna af bankoverket skola i berättelsen yttra sig, om de för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken, och då de skäl, som åberopats till stöd för denna bestämmelse beträffande bankrevisionen, förefunnits för införande af samma stadgande i förevarande paragraf, så hafva komiterade i densamma intagit ett motsvarande stadgande.

Med undantag af nu berörda ändring äro de i denna paragraf meddelade bestämmelser fullt öfverensstämmande med hvad i den nu gällande instruktionen angående riksgäldskontoret i § 5 föreskrifvits.

§ 28. Föreskriften, att revisionsberättelsen skall öfverlemnas till riksgäldsfullmäktige, innefattar ej någon ändring i hvad nu är stadgadt.

I komiterades förslag fans intagen en paragraf, med nummer § 17, af följande lydelse:

»Om revisorererna besluta besök hos eller resa till sådant utom hufvudstaden beläget verk eller inrättning, som hör till statsverket, böra revisorererna, så vidt lämpligen kan ske, före resans anträdande hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, statsrådets äldste i tjänst varande ledamot härom göra anmälan.»

Komiterade hade härom anfört:

»I denna paragraf hafva komiterade föreslagit, att om revisorererna besluta besök hos eller resa till något utom hufvudstaden beläget, till statsverket hörande verk eller inrättning, så böra de, så vidt lämpligen ske kan, derom göra anmälan hos statsministern eller den äldste i tjänst varande statsrådsledamoten.

Någon föreskrift om dylik anmälan finnes för närvarande ej meddelad, men komiterade hafva trots det *i allmänhet* vara i sin ordning, att regeringen blefve på något sätt underrättad om en sådan åtgärd som ett Riksdagens ombuds besök hos en under Kongl. Maj:ts lydno stående inrättning utom hufvudstaden, helst härigenom möjlighet beredd till vidtagande af sådana anstalter, hvarigenom den af revisorererna tillämnade undersökningens eller besigtningens anställande underlättades.

Föreskriften kan emellertid ej göras ovilkorlig. Fall kunna nemligen tänkas, då revisorererna antingen finna det för sitt ändamål mindre tjenligt att på förhand underrätta om sitt besök eller ock ej äro i tillfälle att derom göra anmälan.»

Vid 1885 års riksdag yttrade det sammansatta utskottet med afseende å den sålunda föreslagna paragrafen:

»Vilja revisorererna företaga besök hos eller resa till sådant utom hufvudstaden beläget verk eller inrättning, som hör till statsverket, så böra de, enligt § 17 i förslaget, »så vidt lämpligen ske kan före resans anträdande» härom göra anmälan. Så som paragrafen blifvit affattad, skulle möjligen den uppfattning kunna göra sig gällande att det vore öfverlemnadt till revisorerernas egen pröfning, om en dylik anmälan »lämpligen» skulle ske eller icke. Enligt utskottets åsigt bör en så vidsträckt pröfningsrätt icke tillkomma revisorererna, utan såsom ovilkorlig föreskrift gälla, att i förevarande fall anmälan alltid bör göras, hvaremot anmälan först kan göras efter resans anträdande. Paragrafen bör därför erhålla en något ändrad lydelse, nemligen följande:

»Om revisorererna besluta besök hos eller resa till sådant utom hufvudstaden beläget verk eller inrättning, som hör till statsverket, böra revisorererna hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, statsrådets äldste i

tjenst varande ledamot — så vidt lämpligen kan ske före resans anträdande — härom göra anmälan.»

Första Kammaren godkände paragrafen med uteslutande af orden »så vidt lämpligen kan ske», hvaremot Andra Kammaren beslöt, att densamma skulle ur instruktionen utgå.

Då genom det af Första Kammaren beslutade tillägget till § 8 — hvilket tillägg insatts i motionärens förslag — bestämmelsen i § 17 blifvit mindre af behof påkallad, hemstälde 1885 års sammansatta utskott i ofta nämnda sammanjemkningsförslag, att ifrågavarande paragraf måtte uteslutas. Första Kammaren vidhöll dock sitt förra beslut rörande densamma, såsom i det föregående blifvit anmärkt, på grund deraf att frågan om ny instruktion redan fallit genom kamrarnes olika definitiva beslut i annan del.

I motionärens, likasom 1884 års komiterades och 1885 års Riksdags sammansatta stats- och bankoutskotts förslag till ny instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken saknas bestämmelse, motsvarande § 5 i gällande instruktion för revisorerna af statsverket. Denna paragraf lyder så:

»Enär någon af statskontorets ledamöter inför revisorerna företer Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för honom att, under förrättningen, revisorerna med nödiga upplysningar tillhandagå, skall han ega rättighet att till revisorernas protokoll lemna sådana meddelanden, som med revisionsåtgärden hafva gemenskap.»

Om denna föreskrift anförde komiterade, bland annat, följande:

»I samma mån som statsrevisionen utvecklats sig och inom densamma hunnit utbildas nödig erfarenhet och sakkännedom, hafva de tillfällen, då den af Kongl. Maj:t förordnade ledamoten af statskontoret funnit anledning begagna sin rättighet att till revisorernas protokoll lemna meddelanden, blifvit mer och mer sällsynta.

Då ifrågavarande stadgande således synes vara öfverflödigt och i viss mån torde kunna anses stå mindre väl tillsammans med den sjelfständiga ställning, Riksdagens revisorer böra vid sin granskning af statsförvaltningen intaga, hafva komiterade ansett sig ega skäl föreslå stadgandets upphörande.»

Utskottet, som till fulla delar komiterades berörda uppfattning, vill särskildt framhålla, att, då förslaget af Kongl. Maj:t förelades 1885 års Riks-

dag, icke i någondera kammaren en enda röst höjdes mot omförmälda stadgandes borttagande ur instruktionen.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen, med bifall till herr H. Tamms ofvan omförmälda motion, må antaga följande

Instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Gemensamma bestämmelser.

§ 1.

Riksdagens revisorer skola för den dem enligt 72 § riksdagsordningen åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda i Riksdagens hus i Stockholm hvarje år den 1 oktober, eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter.

§ 2.

Vid revisorerernas första sammanträde, hvartill kallelse bör af fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdas genom kungörelse i tidningar, föres ordet, intill dess ordförande valts, af den af revisorererna, som bevisat de flesta statsrevisioner, och, om två eller flere revisorer deltagit i lika många revisioner, af den bland dem, som är till lefnadsåren äldst.

Sedan revisorererna styrkt sin behörighet, och ordförande blifvit vald och intagit sin plats, anställs val af vice ordförande.

Båda valen skola ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal skilje lotten.

§ 3.

Om under revisorernas öfverläggningar skiljaktiga meningar uppstå och omröstning begäres, skola revisorerna till protokollet afgifva sina röster, med afgörande röst för ordföranden, då rösterna äro lika; hvarje revisor dock obetaget att mot beslutet anmäla reservation.

§ 4.

Till befordran af revisionsförrättningens skyndsamma gång kunna revisorerna sammanträda på afdelningar för ärendenas beredning; dock skall hvarje af sådan afdelning väckt förslag till afgörande föredragas i plenum.

För öfrigt ega revisorerna att i särskild arbetsordning närmare bestämma sättet för och fördelningen af arbetet vid årets revisionsförrättning.

§ 5.

Revisorerna må åt sig utse sekreterare, en för stats-, en för banko- och en för riksgäldsverket, äfvensom kameral- och kanslibiträden till det antal, som finnes erforderligt, samt nödig vaktbetjening.

De af revisorerna antagne tjänstemän och betjente åtnjuta arfvoden, hvilkas belopp bestämmas af revisorerna samt utbetalas af riksgäldskontoret.

§ 6.

Öfver revisionsförrättningen skola revisorerna afgifva berättelser, särskildt angående statsverket, särskildt

angående riksbanken och särskildt angående riksgäldskontoret.

Om tryckning, offentliggörande och öfverlemnande till näst sammanträdande Riksdag och revisorer af dessa berättelser jemte dertill hörande förklaringar stadgas i riksbankens och riksgäldskontorets reglementen.

§ 7.

Revisorerna skola vid sin förrättning noggrant iakttaga hvad regeringsformen, riksdagsordningen och denna instruktion samt de för fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gällande ansvarighetslagar och öfriga stadganden innehålla; och skola revisorerna hålla tyst och förtegadt hvad enligt Riksdagens beslut eller ingångna aftal eller för öfrigt enligt sakens natur bör vara tyst rörande enskildes affärsförhållanden till kronan, riksbanken eller riksgäldskontoret.

§ 8.

Revisorerna ega att, om de finna sådant för behörigt fullgörande af den dem åliggande granskningskyldighet erfordras, samfäldt eller genom någon sin afdelning eller genom särskildt utsedde delegerade företaga besök hos eller resa till allmänt verk eller inrättning inom eller utom hufvudstaden.

Beslut om sådant besök skall endast i plenum kunna af revisorerna fattas.

§ 9.

Uppkommer, sedan lagtima Riksdag är afslutad och innan revisorerna sammanträdt, hinder för revisor att deltaga i revisionen, bör han derom göra anmälan hos Riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret; och skola

fullmäktige ofördröjligen inkalla den närmast i ordningen varande suppleanten.

På enahanda sätt förfares, då för inkallad suppleant hinder uppkommer.

Behöfver revisor under pågående revision ledighet, eger han derom göra framställning hos revisorerna. Ledighet må dock ej beviljas för längre tid än en vecka; är längre ledighet behöflig eller uteblifver revisor utöfver en veckas tid, skall suppleant inkallas för den återstående tiden af revisionsförrättningen.

§ 10.

Hvarje revisor eger att under revisionsförrättningen åtnjuta traktamente med 10 kronor om dagen äfvensom resekostnadsersättning i likhet med Andra Kammarens medlemmar; och skola dessa traktamenten och resekostnadsersättningar utbetalas af riksgäldskontoret.

Resekostnadsersättning tillkommer icke revisor, som i egenskap af riksdagsman eller i följd af annat allmänt uppdrag under den tid, revisionen pågår, vistas å revisionsorten samt för sådant uppdrag åtnjuter dylik ersättning. Om revision eger rum under pågående riksdag, må icke heller den ledamot af revisionen, som tillika utöfvar riksdagsmannakallet och därför åtnjuter arfvode, vara berättigad att i egenskap af revisor uppbära traktamente.

§ 11.

Utom de af revisorerna fastställda arfvoden till sekreterarne samt kameral-, kansli- och vaktbetjeningen må revisorerna på riksgäldskontoret anvisa ersättning för inköp af papper, skrifmaterialier och andra dylika utgifter, för annonser om revisorernas sammanträden samt för de kostnader, som kunna föranledas af verkställda resor.

Särskilda bestämmelser.

1. Angående revision af statsverket.

§ 12.

Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

a) de för år afslutade, af föregående revisorer icke granskade räkenskaper jemte tillhörande sammandrag öfver alla medel, som tillkommit genom allmänna bidrag eller till statens verk och inrättningar annorledes influtit;

b) de af statskontoret samt af alla öfriga vederbörande verk och myndigheter i föreskrifven ordning afgifna årsberättelser öfver tillståndet och styrelsen af de under deras förvaltning stående delar af statsverket; samt

c) alla de kongl. bref, protokoll och handlingar, på hvilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.

§ 13.

Skulle en eller flere af de till statsrevisionen hörande räkenskaper och handlingar befinnas ofullständiga eller icke hafva undergått revision i kammarrätten, böra revisorerna det oaktadt underkasta äfven dessa räkenskaper och handlingar den granskning, som omständigheterna medgifva.

§ 14.

Vid revisionen af statsverket skola revisorerna efterse och granska, huruvida utgifterna öfverensstämma med stat och författningar samt huruvida de af Kongl. Maj:t meddelade beslut, på hvilka gjorda utbetalningar grunda sig, äro försedda med vederbörlig kontrasignation.

Vidare skola revisorerna tillse, om inkomsterna på rätta tider och till rigtiga belopp influtit i statens kassor; huru vederbörande, åt hvilka kontrollen öfver krono-uppbörden anförtrotts, fullgjort sina skyldigheter; hvilka åtgärder blifvit vidtagna med afseende på möjligen inträffade propriebalanser; och i öfrigt allt, som till ett tillförlitligt omdöme om statsverkets tillstånd och förvaltning kan anses erforderligt; och böra revisorerna, utan att, så vidt omständigheterna medgifva, förbigå detaljerna, hufvudsakligen granska dispositionerna, förvaltningen och resultaten på det hela.

§ 15.

Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något statens verk eller inrättning inhemta muntlig eller skriftlig upplysning, begäre genom sin ordförande hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.

§ 16.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af statsverket, skall åtföljas af tabeller till jemförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under revisionsåret samt mellan de i stat uppförda anslagen och de verkliga utgifterna för samma tid, utvisande öfverskott eller brist på hvarje titel och på det hela.

I denna berättelse skall äfven anmälas:

- a) om revisorerna finna något af Riksdagen fastställt anslag vara öfverskridet eller draget till annat ändamål än det af Riksdagen föreskrifna;
- b) hvad i öfrigt är att erinra vid statsförvaltningen; och
- c) om, sedan revisorerna begärt Konungens befallning till embetsman eller styrelse att gå revisorerna

till handa med begärd upplysning, sådan befallning icke icke blifvit meddelad, eller om revisorerna anse någon sin rättighet såsom Riksdagens ombud på annat sätt vara för nära träd.

§ 17.

Berättelsen öfver revisionen af statsverket skall upp-
rättas i två exemplar, af hvilka det ena skall öfver-
lemnas till Konungen och det andra till fullmäktige i
riksgäldskontoret.

2. *Angående revision af riksbanken.*

§ 18.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde
mottaga följande berättelser, nemligen:

a) af bankofullmäktige dels om bankens tillstånd,
rörelse och förvaltning i dess helhet och dels angående
Tumba pappersbruk; samt

b) af styrelserna öfver afdelningskontoren om dessa
kontors rörelse och förvaltning.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar till-
handahållas revisorerna i riksbanken.

§ 19.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksbankens tillstånd i alla dess
delar samt huru densamma blifvit styrd och förvaltd
efter den tid, som senast församlade revisorers och banko-
utskotts granskning omfattat;

b) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige och
styrelseledamöter vid afdelningskontoren samt bankens
embets- och tjänstemän stält sig de för detta verk gäl-
lande lagar, ordningar, stadgar och reglementen till

efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtroddt;

c) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, böra vidtagas;

d) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

e) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

f) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i frågor om tjensters tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 20.

Revisorerna vare det förbjudet att ingå i något slags disposition af bankens medel.

§ 21.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af bankoverket, skall innehålla upplysning om bankens ställning samt uppgift dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken.

§ 22.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksbanken.

3. Angående revision af riksgäldskontoret.

§ 23.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde af fullmäktige i riksgäldskontoret mottaga fullmäktiges berättelse om detta verks tillstånd och förvaltning i dess helhet.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar och räkenskaper skola på requisition tillhandahållas revisorerna, värdehandlingar dock endast i riksgäldskontoret.

§ 24.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksgäldskontorets tillstånd i alla dess delar samt huru detsamma blifvit styrdt och förvaltadt efter den tid, som senast församlade revisorers och statsutskotts granskning omfattat;

b) att härvid undersöka, om detta verk kommit i behörigt åtnjutande af de åt detsamma anvisade inkomster och tillgångar samt om verkställda utbetalningar varit öfverensstämmande med gällande beslut och föreskrifter;

c) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige samt riksgäldskontorets embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

d) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, anses böra vidtagas;

e) att dessutom till laga beifran af vederbörande

befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

f) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

g) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i fråga om tjensters tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 25.

Med undantag af de i ofvanstående §§ 5 och 11 omförmälda arfvoden och ersättningar må revisorerna icke ingå i något slags disposition af riksgäldskontorets medel.

§ 26.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af riksgäldskontoret, skall innehålla upplysning om riksgäldskontorets ställning samt tillkännagifvande, dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksgäldskontoret.

§ 27.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksgäldskontoret.

b) att Riksdagen, vid bifall till utskottets hemställen under mom. a), må upphäfva de nu gällande instruktionerna för Riksdagens revisorer af statsverket enligt kongl. kungörelsen den 17 maj 1867 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 25 maj 1869, af riksbanken enligt kongl. kungörelsen

den 29 maj 1874 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 19 maj 1876 samt af riksgäldskontoret enligt kongl. kungörelsen den 22 maj 1868 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 19 maj 1876, äfvensom det enligt kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 till nämnda instruktioner fogade tilläggsstadgande; och

c) att Riksdagen må vid anmälan hos Kongl. Maj:t af Riksdagens beslut vid mom. a) och b) anhålla om offentliggörande af den nya instruktionen i vanlig ordning.

Stockholm den 20 april 1893.

På det sammansatta utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHIELM.

Reservation:

af herr friherre *Åkerhielm*, som i fråga om § 2 ansett, att vid revisorernas första sammanträde, intill dess ordförande valts, ordet borde fortfarande såsom hittills, i analogi med hvad för öfriga delegationer af Riksdagen vore stadgadt och in praxi tillämpades, föras af den bland revisorerna, som bevisat de flesta riksdagarne, och, der två eller flera räknade lika många riksdagar, af den, som vore till lefnadsåren äldst;

och har herr friherre *Åkerhielm* dessutom anført:

»Emot utskottets beslut att vid sammanförandet af nu gällande särskilda instruktioner för revisorerna af statsverket, af banken och af riksgäldskontoret till en instruktion utesluta § 5 i nu gällande instruktion för revisorerna af statsverket, som lyder:

»Enär någon af statskontorets ledamöter inför revisorerna företer Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för honom att, under förrättningen, revisorerna med nödiga upplysningar tillhandagå, skall han ega rättighet att till revisorernas protokoll lemna sådana meddelanden, som med revisionsåtgärden hafva gemenskap»,

har jag ansett mig böra anteckna min afvikande mening.

Vid hvarje revisionsarbete har jag funnit det vara till gagn för arbetets gång och framträdande anmärkningars halt och värde, att revisorerna haft tillgång till sak- och sifferupplysningar af sakkunnige: bokförare, kamrerare, verkställande direktörer och embetsmän. Af detta skäl antager jag, att våra fäder vid stadgandet af vår egendomliga svenska statsrevision välbetänkt velat sätta revisorerna, hvars sakkunskap ej kan sträcka sig till allt, i tillfälle att efter erhållna upplysningar sjelfva väga en anmärknings hållbarhet och grund, innan den får den form, att den går till Riksdagen.»
